

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

ФІЛОСОФІЯ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність

29 «Міжнародні відносини»

291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітній рівень
Освітня програма

перший (бакалаврський)

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**базова
українська**

Завідувач кафедри філософії та політології

Олег КУЗЬ

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри філософії та політології

Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробники:

Кузь О.М., д.філос.н., проф. кафедри філософії та політології,

Потоцька Ю.І., к.філос.н., доц. кафедри філософії та політології,

Жеребятнікова І.В., к.соц.н., доц. кафедри філософії та політології,

Коннова Н.О., ст. викл. кафедри філософії та політології.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

«Філософія» є базовою навчальною дисципліною спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня.

Актуальність вивчення дисципліни «Філософія» обумовлена необхідністю оволодіння основами загальної духовної культури, перш за все, – культури мислення, та формування відповідального світогляду.

Об'єктом навчальної дисципліни є найбільш загальні характеристики та фундаментальні принципи буття.

Предмет навчальної дисципліни – відносини людини і світу, буття і пізнання.

Мета навчальної дисципліни: формування загальних компетентностей на підставі: узагальнення вже набутих у процесі освіти знань студентів, ознайомлення зі специфікою філософсько-світоглядного освоєння дійсності та формування на цій основі цілісної наукової картини світу;

формування навичок критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та їх застосування до аналізу суспільства;

навчання навичкам самостійного пошуку, оброблення та аналізу інформації;

усвідомлення цінностей громадянського суспільства та необхідності його сталого розвитку.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Історія	Політологія
Право	Міжнародні відносини та світова політика
Література	Ораторська майстерність та спічрайтинг
	Європейські студії

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.
ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

Програма навчальної дисципліни
Змістовий модуль 1. Філософія як універсальне знання

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

1.1. Природа філософського знання. Основні функції філософії.

Специфіка філософського знання. Предмет філософії. Основні функції та методи філософії.

1.2. Філософія і світогляд. Типи світогляду.

Філософія як теоретичне ядро світоглядного знання. Світогляд. Структура і функції світогляду. Типи світогляду (міфологічний, релігійний, науковий, філософський).

1.3. Структура філософського знання.

Соціально-історичні та духовні умови виникнення та розвитку філософії. Диференціація філософського знання. Основні філософські напрями, школи, дисципліни. Історія філософії – періодизація та основні ознаки діалогу концепцій на різних етапах розвитку духовної культури, цивілізації суспільства.

Тема 2. Стародавня філософія

2.1. Давньоіндійська і давньокитайська філософія.

Значення філософії Стародавнього Сходу в розвитку світової філософії. Філософія Стародавньої Індії. Філософія Стародавнього Китаю.

2.2. Давньогрецька натурфілософія.

Значення античної філософії в розвитку західноєвропейської та світової культури. Періодизація античної філософії. Натурфілософія. Проблема першоелементу.

2.3. Класична філософія Сократа, Платона, Аристотеля.

Сократ і софісти: звернення до людини, пошуки абсолютного та відносне знання. Філософська система Платона. Енциклопедична філософська система Аристотеля.

2.4. Стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм.

Елліністична філософія (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм). Філософія еллінізму та раннє християнство.

Тема 3. Філософія епохи Середньовіччя та Відродження

3.1. Становлення та розвиток філософії середньовіччя.

Загальна характеристика середньовічної філософії. Вплив християнства на середньовічну філософію. Співвідношення віри та розуму в середньовічній філософії. Патристика (А. Аврелій) і схоластика (Х. Аквінський). Реалізм та номіналізм.

3.2. Антропоцентризм і гуманізм філософії епохи Відродження.

Особливості філософії епохи Відродження. Вплив розвитку мистецтв (живопису, літератури), математики, механіки на уявлення про Всесвіт та творчу природу людини. Натурфілософія М. Кузанського, Телезіо, Дж. Бруно, Г. Галілея.

3.3. Соціальна філософія епохи Відродження.

Образ володаря у М. Макіавеллі. Пошуки ідеального суспільства (Т. Мор, Т. Кампанелла).

Тема 4. Філософія Нового часу

4.1. Розвиток науки та філософська картина світу у XVI – XVII ст.

Філософія Нового часу: розвиток математики та природничих наук. Віра у розум та прогрес у суспільстві.

4.2. Емпіризм і раціоналізм.

Гносеологія (суб'єкт та об'єкт пізнання). Індуктивний та дедуктивний методи пізнання. Емпіризм (Ф. Бекон, Д. Локк, Д. Юм). "Привиди свідомості" Ф. Бекона. Раціоналізм (Р. Декарт, Г. Лейбніц, Б. Спіноза). "Cogito ergo sum" та вчення про метод Р. Декарта. Монадологія Г. Лейбніца. Гносеологічні суперечки у філософії Нового часу (Д. Локк і Г. Лейбніц). Ірраціоналізм Б. Паскаля.

4.3. Основні ідеї філософії Просвітництва.

Соціальна філософія Просвітництва (людина-громадянин, теорії виникнення держави, первісна культурна людина Ж.-Ж. Руссо). Прагнення у Просвітництві до свободи, рівності та братерства. Французький матеріалізм, концепція детермінізму.

Тема 5. Німецька класична філософія

5.1. Загальна характеристика німецької класичної філософії.

Раціоналізм німецької класичної філософії. Передумови виникнення та головні досягнення німецької класичної школи.

5.2. Гносеологічна концепція І. Канта.

Теорія пізнання І. Канта (апріорне – знання до досвіду та апостеріорне – знання на основі досвіду; пізнавальні здібності людини: розсудок, здатність судження, розум). Етичні погляди І. Канта (категоричний імператив).

Науковчення І. Фіхте. Філософія тотожності Ф. Шеллінга.

5.3. Абсолютний ідеалізм Г. В. Ф. Гегеля.

Філософська система Г. В. Ф. Гегеля. Абсолютна ідея, енциклопедія філософських наук (вчення про буття, сутність та поняття в Науці логіки; розгляд механіки, фізики, органіки у "Філософії природи"; суб'єктивний, об'єктивний та абсолютний дух у "Філософії духа"). Розвиток діалектики Г. В. Ф. Гегелем.

5.4. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Матеріалізм Л. Фейєрбаха. Критика релігії. Етичні погляди.

Вплив ідей німецьких класиків на філософію марксизму. Розуміння К. Марксом розвитку суспільства (суспільно-економічні формації). Проблема відчуження людини. Значення та етапи розвитку філософії марксизму. Неомарксизм.

Тема 6. Сучасна світова філософія

6.1. Соціокультурні умови розвитку філософії XX – XXI ст.

Загальна характеристика розвитку сучасної філософії. Вплив соціокультурного, духовного стану в суспільстві, розвитку науки та техніки на філософію сучасності. Основні напрямки сучасної філософії.

6.2. Розвиток позитивістської традиції в сучасній філософії. Позитивізм, постпозитивізм, неопозитивізм. Аналітична філософія (Б. Рассел, Л. Вітгенштейн). Логіко-лінгвістичний аналіз аналітичної філософії. Віденський гурток (М. Шлік). Філософія науки ("критичний раціоналізм" К. Поппера, "дослідницькі програми" науки І. Лакатоса,

методологічний релятивізм П. Фейерабенда, історичний розвиток наукового знання у Т. Куна). Прагматизм (Ч. Пірс).

6.3. Антропологічна складова сучасної філософії.

Вплив "філософії волі", "філософії життя" на формування екзистенціально-антропологічної складової сучасної філософії. Екзистенціалізм (основні напрями та поняття). М. Хайдегер, К. Ясперс, Ж. П. Сартр, А. Камю. "Сутність" та "існування" людини в екзистенціальній філософії.

Філософія психоаналізу: вчення про несвідоме в психіці людини (З. Фройд, К. Юнг).

6.4. Ситуація постмодерну в сучасній філософії.

Герменевтика (основні поняття, проблема розуміння та інтерпретації). Г. Гадамер, П. Рікер. Феноменологія Е. Гуссерля (феноменологічна редукція, інтенціональність).

Структуралізм та постструктуралізм. "Ситуація постмодерну". Концепція смерті суб'єкта. М. Фуко, Р. Барт. Деконструкція. Ж. Дерріда.

Тема 7. Традиції вітчизняної філософської думки

7.1. Джерела розвитку вітчизняної філософії.

Місце вітчизняної філософії у світовій філософії. Періодизація історії вітчизняної філософії.

Філософія Київської Русі. Філософія у братських школах (Острозький культурно-освітній центр). Діяльність Києво-Могилянської академії (Ф. Прокопович).

7.2. Кордоцентризм як парадигма української філософії.

Філософія Г. Сковороди (дві натури, три світи). Філософські ідеї П. Юркевича. Кордоцентризм в українській філософії.

7.3. Особливості розвитку вітчизняної філософії ХХ – ХХІ ст.

Київська школа екзистенційної філософії. М. Бердяєв. Загальні тенденції розвитку сучасної вітчизняної філософії в єдності з розвитком наукового знання (В. Вернадський та ін.). Д. Чижевський – історик української філософії.

Тема 8. Філософія буття (метафізика й онтологія)

8.1. Основні онтологічні проблеми.

Метафізика та онтологія як концепції буття. Буття як філософська категорія.

8.2. Історико-філософські концептуалізації буття.

Філософські концепції буття. Проблеми буття в історико-філософському окресленні. Основні складові буття. Онтологічна будова світу за сучасною наукою. Підстави існування світу. Виділення сфер буття в історії філософії та сучасній онтології. Основні онтологічні філософські категорії.

8.3. Простір і час.

Простір та час: їх характеристики, субстанціальна та реляційна концепції.

8.4. Філософія про рух та причинність.

Філософське поняття руху. Причинність у філософському розумінні світу.

Тема 9. Пізнання як предмет філософського аналізу (гносеологія та епістемологія)

9.1. Виникнення і природа свідомості. Сутність психічного.

Свідомість як духовне життя і найвищий рівень психічної активності (основні філософські концепції походження свідомості). Основні властивості і функції свідомості. Свідомість і самосвідомість.

9.2. Свідомість та мислення. Свідомість і мова. Свідомість як умова відтворення людської культури.

Свідомість і мислення (розумне мислення та ін.). Проблема несвідомого. Філософія про генезу свідомості. Проблеми свідомості в сучасній філософії. Значення розуму, трудової

діяльності, соціального життя, мови в формуванні свідомості. Історико-філософське розуміння свідомості. Концепції свідомості та її структура. Компоненти та рівні свідомості.

9.3. Основні гносеологічні проблеми. Сутність та структура пізнавального процесу.

Психофізична проблема та теорія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Основні підходи, принципи та концепції сучасної гносеології. Основні гносеологічні проблеми. Агностицизм. Сутність та структура пізнавального процесу. Чуттєві, раціональні та інтуїтивні аспекти та компоненти процесу пізнання. Загальні рівні пізнання навколишнього світу (чуттєвий, раціональний, ірраціональний). Підрівні чуттєвого пізнання (почуття, сприйняття, уявлення). Пам'ять (вербально-акустичне та семантичне запам'ятовування). Репродуктивна та творча уява. Підрівні раціонального пізнання (поняття, судження, умовивід). Інтелектуальна інтуїція.

9.4. Особливості, рівні та методи наукового пізнання.

Наука та наукове знання. Основні положення сучасної епістемології. Специфіка наукового пізнання, світоглядний статус науки. Структура сучасної науки. Наука як діяльність, система знань, соціальний інститут та сфера духовного виробництва. Наука як фактор суспільного розвитку. Класична та сучасна наука. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. Експеримент, моделювання. Основні методи наукового пізнання (аналіз, синтез, аксіоматичний, конструктивістський, гіпотетико-дедуктивний, прагматичний, описовий та ін.).

9.5. Істина та її критерії.

Проблема істини та її критерії. Види істини (абсолютна, відносна, кореспондентська, когерентна, конвенціональна, прагматична). Практика у процесі пізнання. Наука як основа буття сучасної (техногенної) цивілізації.

Тема 10. Філософська антропологія

10.1. Історико-філософські уявлення про природу та сутність людини. Специфіка філософського розгляду проблеми людини. Філософія про природу та сутність людини. Основні філософські визначення людини. Німецька філософська антропологія (М. Шелер, А. Гелен, Е. Кассіерер та ін.).

10.2. Антропосоціогенез.

Походження людини. Біологічна та соціальна природа людини.

10.3. Індивід, індивідуальність, особистість.

Проблема смислу життя людини. Вирішення філософією проблеми життя, смерті та безсмертя людини. Філософія творчості.

10.4. Передумови розвитку, свобода і відповідальність особистості.

Проблема свободи та відповідальності. Людина та практика.

Тема 11. Соціальна філософія

11.1. Визначення суспільства, суспільні відносини та структура суспільства.

Філософський аналіз суспільства. Суспільство як система, що саморозвивається. Специфіка суспільних законів і соціального пізнання. Основні сфери суспільного життя. Суспільні відносини та соціальна структура суспільства.

11.2. Історико-філософські концепції суспільства. Сутність та критерії суспільного прогресу.

Основні філософські концепції розуміння суспільства. Роль потреб та інтересів у формуванні суспільних відносин. Сутність та критерії суспільного прогресу. Теоретичні моделі суспільства.

11.3. Технологічні, фінансові, наукові та соціокультурні засади економіки.

Економіка в системі суспільних відносин. Філософське тлумачення економічних теорій.

Тема 12. Філософія культури і цивілізації

12.1. Основні визначення і концепції культури. Форми культури. Історичний вимір становлення філософії культури. Філософські визначення культури і основні концепції культури. Культура як специфічна соціальна реальність. Форми культури. Національне та загальнолюдське в культурі. Буття людини в культурі. Складові духовної культури людства (мистецтво, наука, релігія).

12.2. Філософія про історичні типи культур.

Теоретичні концепти філософії культури XIX – XX ст. Філософія культури про історичні типи існування культури. Культурно-історичні типи М. Данилевського; морфологія культури О. Шпенглера; культура і цивілізація у А. Тойнбі; концепція етногенезу Л. Гумільова; концепція П. Сорокіна та ін.

12.3. Особливості та протиріччя сучасної світової цивілізації. Інформаційне суспільство.

Сучасна світова цивілізація, її характерні риси. Походження та основні типи глобальних проблем. Соціальне передбачення та прогнозування. Завдання переходу від технологічної до антропогенної цивілізації.

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни «Філософія» використовуються традиційні методики інформаційно-рецептивної та репродуктивної спрямованості, а також сучасні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які передбачають застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, міні-лекції, дискусії, роботу в малих групах.

Назви тем	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Філософія як універсальний тип знань	Проблемна лекція з питання "Філософія та світогляд"
Тема 2. Стародавня філософія	Дискусія з питання "Модель ідеальної держави Платона"
Тема 3. Філософія епохи Середньовіччя та Відродження	Дискусія з питання "Співвідношення віри та розуму"
Тема 4. Філософія Нового часу	Міні-лекція з питання "Раціоналізм та емпіризм"
Тема 5. Німецька класична філософія	Проблемна лекція з питання "Автономна особистість у контексті етики І. Канта", робота в малих групах, презентація результатів

Тема 6. Сучасна світова філософія	Проблемна лекція з питання "Тема свободи та відповідальності в екзистенціалізмі"
Тема 7. Традиції вітчизняної філософської думки	Міні-лекція з питання "Кордоцентрична філософія Г. С. Сковороди та П. Д. Юркевича"
Тема 8. Філософія буття (метафізика й онтологія)	Міні-лекція з питання "Матеріалізм та його історичні форми"
Тема 9. Пізнання як предмет філософського аналізу (гносеологія та епістемологія)	Проблемна лекція з питання "Істина та її критерії", робота в малих групах, презентація результатів
Тема 10. Філософська антропологія	Міні-лекція з питання "Проблема влади у філософії постмодернізму"
Тема 11. Соціальна філософія	Міні-лекція з питання "Інформаційне суспільство: соціофілософський аналіз"
Тема 12. Філософія культури і цивілізації	Дискусія з питання "Глобалізація та уніфікація культур"

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних і семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену згідно з графіком навчального процесу (максимальний бал, який можна отримати на екзамені, – 40; мінімальний бал, що дозволяє успішно скласти екзамен, – 25).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

За роботу на лекційному занятті студент може отримати 0,5 бали (усього 6 балів за семестр) за умов коректного ведення конспекту.

На семінарських заняттях оцінюється участь студента в обговоренні питань семінарського заняття, усні доповіді, проводяться експрес-опитування та підсумкова письмова контрольна робота.

За участь в обговоренні питань семінарського заняття студент може отримати 0,5 балів (усього 6 балів за семестр), якщо він виявляє достатнє розуміння сутності проблем, що обговорюються.

Поточний контроль успішності навчання у формі перевірки доповіді за заданою тематикою здійснюється 3 рази за семестр на семінарських заняттях, усно. Максимальна оцінка за доповідь – 4 бали (усього 12 балів за семестр), її можна отримати, якщо доповідь має логічну структуру, висновки є аргументованими, теоретичний матеріал викладений вільно із розумінням основних понять.

Поточний контроль успішності навчання у формі проведення експрес-опитування здійснюється на семінарських заняттях – 3 рази за семестр, усно. За його допомогою викладач перевіряє засвоєння матеріалу, що пройдено на декількох попередніх заняттях. Максимальна оцінка – 4 (усього 12 балів за семестр).

Поточний контроль успішності навчання у формі перевірки есе за заданою тематикою здійснюється 1 раз за семестр, захист проводиться на семінарських заняттях в усній формі. Максимальна оцінка – 12 (усього 12 балів за семестр).

Поточний контроль успішності навчання у формі проведення письмової контрольної роботи (тестування) здійснюється на семінарському занятті 1 раз за семестр. Максимальна оцінка – 12 (усього 12 балів за семестр).

Позааудиторна самостійна робота студента (СРС) в межах навчальної дисципліни «Філософія» включає: опрацювання лекційного матеріалу, поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань, про які викладач повідомляє студентів; пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; підготовку доповідей; перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт; систематизацію вивченого матеріалу для підготовки до семестрового екзамену. Результати СРС перевіряються і оцінюються під час аудиторного поточного контролю – усних опитувань, доповідей і письмових робіт.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається з 4-х завдань (2 стереотипних, 1 діагностичне та 1 евристичне завдання), які дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента та рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімум можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 35 та мінімум можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у записку «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 1. Філософія як універсальний тип знань	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	1.1. Природа філософського знання. Основні функції філософії 1.2. Філософія і світогляд. Типи світогляду 1.3. Структура філософського знання	участь у обговоренні питань семінарського заняття	0,5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття		
Тема 2	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 2. Стародавня філософія	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	2.1. Давньоіндійська і давньокитайська філософія 2.2. Давньогрецька натурфілософія 2.3. Класична філософія Сократа, Платона, Аристотеля 2.4. Стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм	участь у обговоренні питань семінарського заняття; доповідь	0,5 4
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка доповіді		

Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Філософія епохи Середньовіччя та Відродження	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	3.1. Становлення та розвиток філософії середньовіччя. 3.2. Антропоцентризм і гуманізм філософії епохи Відродження. 3.3. Соціальна філософія епохи Відродження.	участь у обговоренні питань семінарського заняття експрес-опитування	0,5 4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; Підготовка до експрес-опитування		
Тема 4.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 4. Філософія Нового часу	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	4.1. Розвиток науки та філософська картина світу у XVI – XVII ст. 4.2. Розвиток науки та філософська картина світу у XVI – XVII ст. 4.3. Основні ідеї філософії Просвітництва	участь у обговоренні питань семінарського заняття	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття		
Тема 5.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 5. Німецька класична філософія	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	5.1. Загальна характеристика німецької класичної філософії 5.2. Гносеологічна концепція І. Канта 5.3. Абсолютний ідеалізм Г. В. Ф. Гегеля 5.4. Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха	участь у обговоренні питань семінарського заняття; доповідь	0,5 4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка доповіді		

Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 6. Сучасна світова філософія	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	6.1. Соціокультурні умови розвитку філософії ХХ – ХХІ ст. 6.2. Розвиток позитивістської традиції в сучасній філософії 6.3. Антропологічна складова сучасної філософії 6.4. Ситуація постмодерну в сучасній філософії	участь у обговоренні питань семінарського заняття; експрес-опитування	0,5 4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка до експрес-опитування		
Тема 7.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 7. Традиції вітчизняної філософської думки	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	7.1. Джерела розвитку вітчизняної філософії 7.2. Кордоцентризм як парадигма української філософії 7.3. Особливості розвитку вітчизняної філософії ХХ – ХХІ ст.	участь у обговоренні питань семінарського заняття	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття;		
Тема 8.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 8. Філософія буття (метафізика й онтологія)	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	8.1. Основні онтологічні проблеми 8.2. Історико-філософські концептуалізації буття 8.3. Простір і час 8.4. Філософія про рух та причинність	участь у обговоренні питань семінарського заняття; доповідь	0,5 4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка доповіді		

Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 9. Пізнання як предмет філософського аналізу (гносеологія та епістемологія)	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	9.1. Виникнення і природа свідомості. Сутність психічного 9.2. Свідомість та мислення 9.3. Основні гносеологічні проблеми 9.4. Особливості, рівні та методи наукового пізнання 9.5. Істина та її критерії	участь у обговоренні питань семінарського заняття	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття		
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 10. Філософська антропологія	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	10.1. Історико-філософські уявлення про природу та сутність людини. 10.2. Антропосоціогенез 10.3. Індивід, індивідуальність, особистість 10.4. Передумови розвитку, свобода і відповідальність особистості	участь у обговоренні питань семінарського заняття; експрес-опитування	0,5 4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка до експрес-опитування		
Тема 11.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 11. Соціальна філософія	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	11.1. Визначення суспільства, суспільні відносини та структура суспільства 11.2. Історико-філософські концепції суспільства. Сутність та критерії суспільного прогресу 11.3. Технологічні, фінансові, наукові та соціокультурні засади економіки	участь у обговоренні питань семінарського заняття есе	0,5 12
	<i>Самостійна робота</i>			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка есе		
Тема 12.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 12. Філософія культури і цивілізації	робота на лекції	0,5
	Семінарське заняття	12.1. Основні визначення і концепції культури 12.2. Філософія про історичні типи культур 12.3. Особливості та протиріччя сучасної світової цивілізації. Інформаційне суспільство	участь у обговоренні питань семінарського заняття; контрольна робота	0,5 12
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел з питань семінарського заняття; підготовка до контрольної роботи		
Іспит				40

Рекомендована література

Основна

1. Філософія : навч. посіб. / О. М. Кузь, В. Ф. Чешко, І. В. Жеребятнікова та ін. ; за заг. ред. докт. філос. наук, професора В. Ф. Чешка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 264 с.
2. Філософія. Релігієзнавство. Логіка (теоретичний курс) : навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / під ред. Чешко В. Ф. – Харків : ВД «Інжек», 2008. – 560 с.
3. Філософія : учеб. пособ. для иностр. студ. / О. Н. Кузь, В. Ф. Чешко, И. В. Жеребятникова и др. – Харьков : ХНЭУ им. С. Кузнеца, 2014 – 295 с.

Додаткова

4. Андрущенко В. Вступ до філософії. Великі філософи : навч. посіб. / В. Андрущенко. – Харків: ТОВ "РИФ", 2005. – 512 с.
5. Канке В. А. Философия / В. А. Канке. – Москва : Логос, 2007. – 375 с.
6. Основи філософських знань: Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник / під ред. М. І. Горлач, Г. Т. Головченко. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 1026 с.
7. Подольська Є. А. Філософія : підручник / Є. А. Подольська. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 703 с.
8. Причепій Є. М. Філософія / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – Київ : Академвидав, 2007. – 591 с.
9. Радугин А. А. Философия : курс лекций / А. А. Радугин. – Москва : Библионика, 2007. – 271 с.

10. Скирбекк Г. История философии : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед. / Г. Скирбекк, Н. Гилье. – Москва : Владос, 2008 – 799 с.
11. Філософія : навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. – Київ : Вікар, 2006 – 534 с.
12. Філософія : підручник / І. В. Бичко, І. В. Бойченко, М. І. Бойченко та ін. – Київ : Либідь, 2001 – 406 с.
13. Философия. Практикум (тексты, творческие задачи, логические упражнения, тесты, словари) : учебн.-метод. пособ. / К. В. Кислюк, О. Н. Кузь, И. В. Тарасенко и др. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2007. – 392 с.
14. Філософський енциклопедичний словник / Нац. акад. наук України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; [редкол. В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
15. Хрестоматия по учебной дисциплине «Философия» для студ. всех спец. всех форм обучения / сост. Ю. И. Потоцкая, И. В. Тарасенко, В. А. Черненко. – Харьков : Изд. ХНЭУ, 2005. – 256 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

16. Бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.
17. Найвидатніші філософи світу та України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>.
18. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Філософія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=2923>;
<https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=3350>;
<https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=3582>;
<https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=3592>.